

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Право»

Першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 081 Право

галузі знань 08 Право

Кваліфікація: Бакалавр права

ЗАТВЕРДЖЕНО

ВЧЕНОЮ РАДОЮ СНАУ

Голова вченої ради СНАУ

_____ / Ладика В.І./

протокол № ____ від «__» _____ 2020 р.

Освітня програма вводиться в дію з 01. 09. 2020 р.

Ректор _____ / В.І. Ладика/

(наказ № ____ від «__» _____ 2020 р.)

Суми 2020 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми «Право»
спеціальності 081 «Право»
першого (бакалаврського) рівня

Проектна (робоча) група:

Керівник проектної групи
(гарант освітньо-професійної
програми):

_____ д.ю.н., професор
Курило Микола Петрович

Члени проектної групи:

_____ д.ю.н., професор
Венедіктов Валентин Семенович
_____ к.ю.н., доцент
Стрельник Вікторія Валеріївна
_____ к.ю.н., доцент
Чернадчук Тамара Олександрівна
_____ к.ю.н., доцент
Кузнецова Марина Юріївна

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач навчального відділу _____ Колодненко Н.В.

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, к.е.н., проф. _____ Жмайлов В.М.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів

Шелехова Г.В. – Голова Зарічного районного суду м. Суми

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма зі спеціальності 081 «Право» першого (бакалаврського) рівня розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 р. № 1187, Стандарту вищої освіти України: першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. №1379, Концепції освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету (схваленої Вченою радою університету протокол №1 від 27 серпня 2015 року) та проектною групою юридичного факультету Сумського національного аграрного університету у наступному складі:

1. Курило М. П. – доктор юридичних наук, професор.
2. Венедіктов В.С. – доктор юридичних наук, професор;
3. Кузнецова М.Ю. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри приватного та соціального права;
4. Стрельник В.В. – кандидат юридичних наук, доцент;
5. Чернадчук Т.О. – кандидат юридичних наук, доцент;

Освітня програма для підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 081 «Право» містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форм атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; перелік нормативних документів на яких базується освітня програма.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 081 «Право»

1. Загальні інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, юридичний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Освітня кваліфікація - Бакалавр права
Офіційна назва освітньої програми	Право
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	МОН, Україна, сертифікат про акредитацію Серія УД №19010801 від 17. 07. 2019, строк дії сертифіката до 01.07.2029 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова викладання	Державна (українська)
Термін дії освітньої програми	до 01.07.2024 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/osvitni-programi/osvitni-programi-yuridichnogo-fakultetu/
2. Мета освітньої програми	
<p>Програма розроблена відповідно до місії та стратегії Сумського національного аграрного університету та спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі у процесі навчання, практичні проблеми у галузі права, формування загальних, професійних компетентностей, необхідних для розуміння природи та функцій права, змісту його основних правових інститутів, створення якісних умов для забезпечення повноцінної освіти шляхом поєднання сучасних методів навчання, наукових досліджень та формування у молоді «грамотності щодо майбутнього» (<i>futures literacy</i>) «нового Просвітництва» та духовно-морального світогляду на основі укріплення наступних цінностей: <i>Людина та її гідність; Сталий розвиток; Знання та мислення; Лідерство та високі стандарти; Громадянська позиція та відповідальність перед суспільством; Культура, етичність і толерантність, Академічна доброчесність, Підприємницька ініціатива.</i></p>	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь)	Об'єкт вивчення: право як соціальне явище. Вивчення права та його джерел ґрунтується на правових доктринах, цінностях і

<p>знань)</p>	<p>принципах, в основі яких покладені права й основоположні свободи людини.</p> <p>Цілі навчання: формування здатності розв’язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи та змісту його основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області складають знання про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії.</p> <p>Методи, методика та технології: загальнонаукові та спеціальні методи пізнання правових явищ; методика правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в правовій діяльності.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Акцент на здатності здійснювати прикладну та практичну діяльність у різних галузях права, формування здатності розуміти та впроваджувати ідею, доктрину і принцип верховенства права у правосвідомість людей і практику захисту прав людини, формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння самореалізуватися в сучасних умовах, здатності до інтегрального (не обмеженого аналітичним мисленням), абстрактного, логічного та критичного мислення, до творчого мислення та генерування нових ідей на основі плюралізму думок, культивувати інтегральне мислення.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма розкриває глибокі знання та критичний підхід до національного, міжнародного права та права інших країн. Проведення частини практичних занять як у формі судових засідань, так і відвідування судових засідань та інших державних органів. Факультет постійно співпрацює з державними органами, громадськими організаціями, що значно розширює можливості студентів зі стажування та працевлаштування.</p>
<p>4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Випускники з освітнім ступенем рівня "Бакалавр права" відповідно до Класифікатора професій України, можуть виконувати професійні види робіт й обіймати первинні посади в органах державної влади, в організаціях та юридичних фірмах різних видів діяльності та форм власності згідно з Національною рамкою кваліфікацій та Національним класифікатором України. Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу за ДК 003:2010 і може займати первинні посади:</p> <p>3432– Секретар судового засідання 3432 – Секретар суду 3450– Помічник приватного детектива 3436.9 – Помічник судді 3436.9 – Помічник юриста 2419.3 – Помічник-консультант народного депутата України 2429 – Державний виконавець 3451 – Оперуповноважений 5162 – Інспектор патрульної служби 5162 – Командир відділення (органи внутрішніх справ) 5162 – Молодший інспектор (органи внутрішніх справ) 5162 – Помічник дільничного інспектора міліції 5162 – Помічник оперуповноваженого 5162 – Помічник слідчого 2424 – Інспектор (пенітенціарна система), оперуповноважений (пенітенціарна система) 2429 – Інспектор праці (правовий), приватний детектив, судовий експерт 2429 – Юрисконсульт</p>
<p>Академічні права випускників</p>	<p>Випускник першого (бакалаврського) рівня вищої освіти може продовжувати навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію й отримувати додаткову освіту за сертифікованими програмами та програмами післядипломного навчання.</p>
<p>5. Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Студентоцентроване проблемно-орієнтоване й e-learning навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, самостійного вивчення, виконання курсових робіт, інших форм освітнього процесу на основі сучасних джерел інформації, включаючи підручники, посібники, періодичні наукових видання, мережі Інтернет тощо. Більша частина навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Усні та письмові екзамени, заліки, захист звіту з практики, захист курсових робіт. Атестація випускника відбувається шляхом складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту з конституційного, адміністративного, міжнародного права та</p>

	міжнародного захисту прав людини, цивільного права та процесу, кримінального права та процесу. Студенти здійснюють підготовку портфоліо – папку індивідуальних освітніх і творчих досягнень студента за час навчання.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.</p> <p>ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.</p> <p>СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.</p>

	<p>СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.</p> <p>СК5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p> <p>СК6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення</p>
7. Програмні результати навчання (ПРН)	
Соціальногуманітарна ерудованість	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин

	(даних) з достатньою обґрунтованістю. 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
Дослідницькі навички	7. Складати й узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
Комунікація	10. Вільно спілкуватися державною й іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію. 11. Володіти базовими навичками риторики. 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло. 13. Пояснювати характер певних подій і процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій	14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності. 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології та бази даних. 16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності. 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
Праворозуміння	18. Виявляти знання та розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей і принципів функціонування національної правової системи. 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
Правозастосування	21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти та формувати обґрунтовані правові висновки. 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Відповідає кадровим вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти згідно з діючим

	законодавством України (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018). До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та/або вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення юридичного факультету Сумського НАУ дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти та відповідає нормативним вимогам. Для забезпечення навчального процесу використовується лабораторія практичного права, інноваційний кабінет, кабінет криміналістики, аудиторія «Зал судових засідань», «Інтерактивна аудиторія для розвитку комунікативних компетенцій».
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчальний процес підготовки здобувачів вищої освіти забезпечений методичними та інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб, а також наявністю бібліотеки СНАУ, репозиторію та розроблених дистанційних курсів.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можлива на основі укладання угод про академічну кредитну мобільність із закладами вищої освіти України. Допускається пере зарахування кредитів, отриманих у інших університетах України, за умови відповідності набутих компетенцій.
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива на основі укладання угод про академічну кредитну мобільність із закладами вищої освіти інших країн. У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та навчальними закладами країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови та особливості освітньо-професійної програми обумовлюються навчанням іноземних громадян з використанням сучасних методів навчання іноземною мовою, на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою або за індивідуальним графіком

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 081 «Право» проводиться у формі Єдиного державного кваліфікаційного іспиту з конституційного, адміністративного, міжнародного права та міжнародного захисту прав людини, цивільного права та процесу, кримінального права та процесу. Завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр права.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

3. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

3.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
I. Цикл дисциплін загальної підготовки			
ОК 1.	Філософія та критичне мислення	3	іспит
ОК 2.	Історія України та української культури	3	іспит
ОК 3.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік , іспит
ОК 4.	Іноземна мова (англійська)	24	залік, іспит
ОК 5.	Сучасні мультимедійні технології	3	залік
ОК 6.	Публічне мовлення та основи академічного письма	3	залік
ОК 7.	Економічна теорія	3	залік
ОК 8.	Політологія	3	залік
II. Цикл дисциплін професійної підготовки			
ОК 9.	Теорія держави та права	7	іспит
ОК 10.	Історія держави та права України та зарубіжних країн	6	іспит
ОК 11.	Конституційне право України	3	іспит
ОК 12.	Юридична деонтологія	3	залік , іспит
ОК 13.	Основи римського права	3	залік
ОК 14.	Судові та правоохоронні органи	3	залік
ОК 15.	Філософія права	3	залік
ОК 16.	Порівняльне правознавство	3	іспит
ОК 17.	Міжнародні стандарти захисту прав людини	3	іспит
ОК 18.	Цивільне право	14	залік , іспит
ОК 19.	Цивільний процес	6	іспит
ОК 20.	Кримінальне право	14	залік , іспит
ОК 21.	Кримінальний процес	6	іспит
ОК 22.	Трудове право	7	залік , іспит
ОК 23.	Адміністративне право	7	іспит
ОК 24.	Адміністративне процесуальне право	3	іспит
ОК 25.	Фінансове право	3	іспит
ОК 26.	Криміналістика	3	іспит
ОК 28.	Основи юридичної клінічної практики	3	залік

ОК 29.	Міжнародне публічне та приватне право	6	іспит
ОК 30.	Основи права Європейського Союзу	3	іспит
ОК 31.	Практика Європейського суду з прав людини	3	іспит
ОК 32.	Навчальна практика	4	залік
ОК 33.	Виробнича практика	10	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		175	
Вибіркові компоненти ОП			
I. Вибіркові навчальні дисципліни за циклом загальної підготовки			
ВБ 1.	Загальноуніверситетські дисципліни (Перелік затверджується Вченою Радою університету)	3	залік
II. Вибіркові навчальні дисципліни за циклом професійної підготовки			
<i>Блок вибірових дисциплін на 4 семестр (з запропонованих курсів студент самостійно обирає 2 дисципліни)</i>			
ВБ 2.1.	Сімейне право	4	залік
ВБ 2.2.	Юридична техніка	4	залік
ВБ 2.3.	Державне право зарубіжних країн		
ВБ 2.4.	Юридична психологія		
<i>Блок вибірових дисциплін на 5 семестр (з запропонованих курсів студент самостійно обирає 2 дисципліни)</i>			
ВБ 3.1.	Земельне право	4	залік
ВБ 3.2.	Захист прав споживачів	4	залік
ВБ 3.3.	Безпека життєдіяльності та охорона праці		
ВБ 3.4.	Муніципальне право		
<i>Блок вибірових дисциплін на 7 семестр (з запропонованих курсів студент самостійно обирає 7 дисциплін)</i>			
ВБ 4.1.	Господарське право	4	залік
ВБ 4.2.	Юридичний аналіз та підготовка	4	залік
ВБ 4.3.	юридичних висновків	4	залік
ВБ 4.4.	Аграрне право	4	залік
ВБ 4.5.	Фермерське право	4	залік
ВБ 4.6.	Екологічне право	4	залік
ВБ 4.7.	Природоресурсне право	4	залік
ВБ 4.8.	Право соціального забезпечення		
ВБ 4.9.	Медичне право		
ВБ 4.10.	Нотаріат України		
ВБ 4.11.	Адвокатура в Україні та зарубіжних		
ВБ 4.12.	країнах		
ВБ 4.13.	Право інтелектуальної власності		
ВБ 4.14.	Основи медіації		
<i>Блок вибірових дисциплін на 8 семестр (з запропонованих курсів студент самостійно обирає 4 дисципліни)</i>			
ВБ 5.1.	Кримінологія	4	залік

ВБ 5.2.	Спадкове право	4	залік
ВБ 5.3.	Житлове право	4	залік
ВБ 5.4.	Господарський процес	4	залік
ВБ 5.5.	Сучасна правнича освіта та наука		
ВБ 5.6.	Банківське право		
ВБ 5.7.	Податкове право		
ВБ 5.8.	Інформаційне право		
ВБ 5.9.	Виконавче право		
ВБ 5.10.	Кримінально-виконавче право		
Загальний обсяг вибірових компонент:		63	
Атестація здобувачів вищої освіти		2	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

3.2. Розподіл змісту освітньої програми за групами компонентів та циклами підготовки

№ п/п	Цикл підготовки	Обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти (кредитів / %)		
		Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми	Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми	Всього за весь термін навчання
1	2	3	4	5
1	Цикл дисциплін загальної підготовки	45/19	3/1	48/20
2	Цикл дисциплін професійної підготовки	130/54	60/25	190/79
3	Атестація здобувачів вищої освіти			2/1
	Всього за весь термін навчання	175/73	63/26	240/100

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОП

I семестр	II семестр	III семестр	IV семестр	V семестр	VI семестр	VII семестр	VIII семестр	
Іноземна мова								
Українська мова за професійним спрямуванням		Філософія та критичне мислення	Філософія права	Адміністративне процесуальне право	Фінансове право	Основи права Європейського Союзу	Практика Європейського суду з прав людини	
Історія України та української культури	Публічне мовлення та основи академічного письма	Цивільне право				Міжнародне публічне та приватне право		
Сучасні мультимедійні технології	Економічна теорія	Кримінальне право				Господарське право Юридичний аналіз та підготовка юридичних висновків Аграрне право Фермерське право Екологічне право Природоресурсне право Право соціального забезпечення Медичне право Нотаріат України Адвокатура в Україні та зарубіжних країнах Право інтелектуальної власності Основи медіації	Кримінологія Спадкове право Житлове право Господарський процес Сучасна правнича наука та освіта Банківське право Податкове право Інформаційне право Виконавче право Кримінально-виконавче право	
Політологія	Основи римського права	Порівняльне правознавство	Сімейне право Юридична техніка Державне право зарубіжних країн Юридична психологія	Цивільний процес				
Теорія держави та права		Міжнародні стандарти захисту прав людини		Кримінальний процес				
Історія держави та права України та зарубіжних країн		Трудове право		Криміналістика	Основи юридичної клінічної практики			
Конституційне право України		Адміністративне право		Земельне право Захист прав споживачів Безпека життєдіяльності та охорона праці Муніципальне право	<i>Виробнича практика</i>			<i>Виробнича практика</i>
Юридична деонтологія	Судові та правоохоронні органи		Загальноуніверситетські дисципліни					
	<i>Навчальна практика</i>		<i>Навчальна практика</i>					
Обов'язкові компоненти ОП циклу дисциплін загальної підготовки		Обов'язкові компоненти ОП циклу дисциплін професійної підготовки		Вибіркові компоненти ОП циклу дисциплін загальної підготовки				Вибіркові компоненти ОП циклу дисциплін професійної підготовки

4. Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК (7 рівень, бакалаврський)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	<p>Зн 1. Концептуальні наукові та практичні знання</p> <p>Зн 2. Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання</p>	<p>Ум 1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання</p>	<p>К 1. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації</p> <p>К 2. Збір, інтерпретація та застосування даних</p> <p>К 3. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>АВ 1. Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами</p> <p>АВ 2. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах</p> <p>АВ 3. Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти</p> <p>АВ 4. Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп</p> <p>АВ 5. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 1	Зн 2.	Ум 1.	К 1.	АВ 3.
ЗК 2	Зн 1.	Ум 1.	К 1.	
ЗК 3	Зн 1.	Ум 1.	К 1.	АВ 3.
ЗК 4		Ум 1.		АВ 2.
ЗК 5			К 3.	
ЗК 6	Зн 1.	Ум 1.	К 2.	
ЗК 7	Зн 2.	Ум 1.	К 2.	АВ 1.
ЗК 8	Зн 2.	Ум 1.	К 1.	
ЗК 9		Ум 1.		АВ 3.
ЗК 10			К 3.	АВ 4.
ЗК 11			К 3.	АВ 5.
ЗК 12	Зн 1.	Ум 1.		АВ 5.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)				
ФК 1	Зн 1.		К 2.	АВ 3.
ФК 2	Зн 2.	Ум 1.	К 1.	АВ 2.
ФК 3	Зн 2.		К 1.	АВ 4.

ФК 4	Зн 1.	Ум 1.	К 2.	
ФК 5	Зн 1.	Ум 1.	К 2.	
ФК 6	Зн 1.	Ум 1.	К 1.	
ФК 7	Зн 1.		К 1.	АВ 4.
ФК 8	Зн 1.	Ум 1.	К 1.	АВ 1.
ФК 9	Зн 1.	Ум 1.	К 1.	АВ 3.
ФК 10		Ум 1.		АВ 1.
ФК 11		Ум 1.	К 3.	
ФК 12	Зн 1.		К 3.	АВ 3.
ФК 13	Зн 2.	Ум 1.		АВ 5.
ФК 14	Зн 2.			АВ 5.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

5.1. Обов'язкові компоненти ОП

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33		
ЗК 1	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
ЗК 2						*	*											*	*	*					*	*	*	*	*	*	*	*	*		
ЗК 3		*	*	*	*													*	*	*									*				*		
ЗК 4			*	*	*				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
ЗК 5		*						*	*	*	*	*	*	*	*						*	*	*									*		*	
ЗК 6	*	*				*	*	*	*				*								*	*	*							*	*		*	*	
ЗК 7								*	*	*		*			*			*					*			*									
ЗК 8						*	*	*	*		*		*								*									*				*	
ЗК 9	*		*	*	*			*	*									*	*	*						*	*	*				*		*	
ЗК 10								*	*						*								*												
ЗК 11	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК 12						*	*											*	*	*						*	*	*	*	*	*	*	*	*	
ЗК 13		*	*	*	*													*	*	*						*	*	*	*	*	*	*	*	*	
ЗК 14			*	*	*				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК 15		*						*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
СК 1	*	*				*	*	*	*				*								*	*	*					*	*		*	*	*	*	
СК 2								*	*	*		*			*			*					*			*									
СК 3						*	*	*	*		*		*								*	*	*							*				*	

7. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У Сумському національному аграрному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання порушенням вимог академічної доброчесності з боку працівників закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів. Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

8. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЯ ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Нормативні акти України

1. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради(ВВР), 2014, № 37-38: [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». [Електронний ресурс]. – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
3. Конституція України [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
4. Господарський кодекс України [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Податковий кодекс України [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>
7. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
8. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти // Протокол від 29.03.2016 № 3. Сектор вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. – 29 с.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstvaosviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Професійні стандарти та забезпечення якості

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf>
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
3. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М.

Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.

4. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

5. Настройка образовательных структур в Европе. Вклад университетов в Болонский процесс [электронный ресурс]. – режим доступа: https://www.hse.ru/data/2010/12/17/1208295030/Introduction_Tuning%20Educational%20Structures.pdf

6. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO-UA_2015.pdf

7. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf

8. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning [електронний ресурс]. – режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/easeqf/files/brochexp_en.pdf

9. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ehea.info/article/details.aspx?ArticleId=67>

10. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти [електронний ресурс]. – режим доступу: <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigm HE.pdf>

11. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>